

Castell de Bellvís (La Torrassa)

L'Hospitalet de Llobregat

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: Ronda de la Torrassa, 123-129
Alçada: 42

Coordenades:

Latitud: 41.36886
Longitud: 2.12432
UTM Est (X): 426766
UTM Nord (Y): 4580075

Classificació

Número de fitxa 08101 - 274
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Contemporani Medieval Modern
Segle XII-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: no s'ha conservat la totalitat de l'element
Protecció Inexistent
Número inventari Si (CC.AA 14591)
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Sense ús
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat (Pl. de l'Ajuntament 10-22)
Fitxes associades:
[La Torrassa. Castell de Bellvís](#)
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dc., 15/11/2017 - 01:00

Descripció

La Torrassa és l'antiga masia fortificada que va donar nom al barri. El 2006 es van iniciar treballs per tal de donar-li un ús públic i es va evidenciar la necessitat de realitzar un estudi històric i arqueològic integral de la finca. La intervenció arqueològica permeté documentar diferents fases d'ocupació de l'espai:

Fase A: finals del segle XII-XIII: primeres amortitzacions del fossat que envoltava l'edifici medieval de la Torrassa. Les cronologies indiquen que la construcció del fossat defensiu s'ha de situar als voltants del segle XII. També es va documentar un mur que podria ser del segle XII i un nivell d'ús relacionat amb aquest.

Dins d'aquest mateix període es va localitzar una sitja de pedra.

Fase B: segles XIV-XV: darreres amortitzacions del fossat defensiu, i la construcció del mur situat a l'interior del tram est del fossat.

Fase C: medieval indeterminada. D'aquesta fase, la poca estratigrafia documentada fa que no s'hagin datat amb exactitud.

Fase D: segles XVI-XVIII: dos estrats d'enderroc abocats damunt les últimes amortitzacions del fossat i datats en el segle XVII. L'edifici pateix ampliacions i transformacions.

Fase E: segles XVIII-XIX: probablement és el moment de la construcció dels cups destinats a la producció de vi o d'oli. Els sondejos arqueològics documentaren diverses reformes de paviments i nivells d'ús en el sector sud i en el sector nord.

Fase F: segles XIX-XX: diversos paviments de rajols documentats a tots els sondejos, així com la majoria dels estrats d'anivellació disposats per poder-los construir, i la construcció d'un mur.

Observacions:

Quant a l'estudi arqueo constructiu, aquest ha pogut establir una seqüència evolutiva de les estructures que actualment conformen l'edifici de la masia:

Fase 1 (ss XII-XIII): S'ha documentat la muralla nord d'un possible recinte fortificat que, segons la documentació escrita consultada, podria tenir el seu origen en un petit castell o torre bastit durant la segona meitat del segle X. Durant les campanyes realitzades no s'ha documentat cap estructura atribuïble a aquest període. La muralla, d'uns 20 metres de longitud conservada amb un gruix d'uns 0,85 metres, conservava l'alçada de dues plantes, tot i que no es descarta que en pogués tenir una tercera. Amb una orientació est-oest, estava bastida amb un aparell constructiu més típic dels segles XII i XIII. A la planta baixa es va documentar l'inici de la banqueta de fonamentació i la cantonada nord-est exterior. A la primera planta es documentaren 6 espitlleres. Tot indica que l'edifici fortificat en aquesta fase tindria una planta rectangular, determinada per la longitud de la muralla nord. No s'ha localitzat ni el tancament sud ni l'oest. La façana est s'estendria en direcció sud, més enllà dels límits del cos principal actual de l'edifici. És probable que l'edifici medieval d'aquest període es correspongui amb el model d'un recinte fortificat, construït a partir del segle XII i XIII. Les fortificacions d'aquesta època eren edificis massissos (tipus torrasses) que prioritzaven la funció de residència senyorial, tot i que no perdien les seves funcions defensives.

Fase 2 (ss XII-XIV): Les estructures d'aquesta fase fan referència a la compartimentació interior de l'edifici medieval a la planta baixa. Les dues estructures més ben conservades d'aquest període són dos murs construïts coetàniament.

Fase 3 (ss. XV-mitjans del XVI): la característica principal són les reformes internes de la primera planta de l'edifici. que es feren a la part oest de la planta.

Fase 4 (ss XVI-XVII): les reformes d'aquesta fase afecten la part central de l'estructura murària de la planta baixa de l'edifici. Les reformes a la primera planta es concentren a la part interna de les espitlleres medievals, amb la voluntat d'empetitir-les.

Fase 5: Segles XVI-XVIII. reformes de l'estructura murària, en el tram que delimita pel nord l'actual àmbit 7 (planta baixa), i també la cantonada entre aquest mur i la façana oest.

Fase 6: Segles XVI-XIX: Les reformes documentades dins d'aquest període tan ampli es concentren a la part sud-est de l'edifici. Es tracta de l'ampliació d'un àmbit de planta rectangular en direcció sud

Fase 7: Segle XVII. Les estructures adscrites dins d'aquest període estan totes situades a la primera planta de l'edifici. Un altre aspecte destacable dins d'aquesta fase és la documentació de dos estrats que reomplien la part interior de les espitlleres, a través dels quals es va poder datar la reforma de les espitlleres per armes de foc.

Fase 8: Segles XVII-XVIII. En aquesta època es fan 3 murs pel sectors oest, sud i est. I l'obertura d'una porta.

Fase 9: Segles XVII-XIX. D'aquesta fase s'han documentat ampliacions tant a la planta baixa com a la primera planta de l'edifici, les quals afecten estructures muràries diverses. Cal destacar la reforma integral de la cantonada nord-est de l'edifici, ja que la cantonada original havia desaparegut.

Fase 10: Segles XVIII-XIX: petita reforma a la planta baixa, consistent en l'obertura d'un arc rebaixat que comunica dos àmbits. També la construcció d'una volta catalana que cobreix dos àmbits i també l'arc bastit amb maons i morter de calç que forma part de la part final de la volta.

Fase 11: Segles XIX-XX. Les estructures d'aquesta etapa cronològica formen part de la reforma més important duta a terme a la masia. Es van construir de nova planta dos cossos, un adossat al nord de la muralla medieval, que respon a la integració de l'edifici dins l'entramat urbà del barri, i un cos central adossat al sector sud.

Història

La primera referència documental que es té del castell o torre de Bellvís data del segle X. La següent ja és al segle XII, i es menciona altres vegades en els segles posteriors fins al segle XVI; moment que desapareix de la documentació.

La primera referència documental directa a la masia de la Torrassa data de l'any 1512 i apareix en un escrit del notari barceloní Anton Benet Joan, que la menciona com la torre qui és vora provensana. Aquest document està recollit en el llibre de Jaume Codina, Els pagesos de Provençana, on explica que "la torra qui és vora Provençana"; és l'antic castell o torre de Bellvís, més tard anomenat La Torrassa, i que l'any 1512 encara es conserva en estat acceptable en un pujol a la part damunt del camí ral.

Als segles XVII i XVIII es van fer grans reformes ampliacions estructurals de la casa, i als segles XIX i XX se li va annexar un cos al sector nord i un altre al sud.

L'any 1902 comença la urbanització del barri de la Torrassa i la masia queda integrada dins l'entramat urbà.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET DE LLOBREGAT (1987). L'Hospitalet d'avui a demà. Una proposta per a ordenar i millorar la ciutat. L'Hospitalet de Llobregat: Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat, Àrea d'Urbanisme.

CASAS I FUSTER, Joan (1986). L'Hospitalet. Un passeig per la història. L'Hospitalet de Llobregat: Patronat Municipal de Comunicació, Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat.

DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA (ss/dd). Inventari del patrimoni arqueològic de l'Hospitalet de Llobregat. Barcelona.

GELADÓ PRAT, Adriana ; SALVADÓ JAMBRINA, Ivan. (2010). Del castell de Bellvís a la masia de la Torrassa (L'Hospitalet de Llobregat); dins IV Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya, Tarragona, del 10 al 13 de juny de 2010.

SALMERON, Inocencio (1991). La vivienda en Collblanc-Torrassa; dins: Progrés (L'Hospitalet de Llobregat), núm. 79, pp. 4-5.

